

— et aktuelt læremiddel
i tidsskriftform

Norsknytt

ISSN 0801 5368

- Variasjon skjerper appetitten
- Vurdering: God kommunikasjon er viktigst
- Godt lese- og skrivemiljø
- All right med åreit?
Rettksrivingstippekupong
- Skriv en 50-stubb
- Bokprat stimulerer låne- og leselysten
- 17. maitale som temaarbeid

- Serieproduksjon av ungdomsbøker
- Frøken Detektiv i Lørdagsbarnetimen
- En tegneserie blir en tekst
- Norskkryss 1 - 2000, nynorsk
- Norskkryss 1 - 2000, bokmål
- Tentamen i norsk
- Bokomtale – to bøker
- Skriv og syng: Brevet frå Stime

Norsknytt har fått egen internettseite
www.norsknytt.no

E-post: post@norsknytt.no

Et metodikk- og aktivitetsblad for norskfaget i grunnskolen

Hovedsiden
om NORSKNytt
Abonnement
Våre lydkassetter

NORSKNYTT

gir variasjon og liv til norskundervisninga

NORSKFAGET/NORSKNYTT:

Årgang 1989:	«Norskfaget 1/89, 2/89 og 3/89»	50,-
Årgang 1990:	«Norsknytt 1/90, 2/90 og 3/90»	50,-
Årgang 1991:	«Norsknytt 1/91, 2/91 og 3/91»	50,-
Årgang 1992:	«Norsknytt 1/92, 2/92, 3/92 og 4/92»	50,-

FØLGENDE ÅRGANGER VIL VI FORTSATT HA PÅ LAGER:

Årgang 1993:	«Norsknytt 1/93, 2/93, 3/93 og 4/93»	200,-
Årgang 1994:	«Norsknytt 1/94, 2/94, 3/94 og 4/94»	200,-
Årgang 1995:	«Norsknytt 1/95, 2/95, 3/95 og 4/95»	200,-
Årgang 1996:	«Norsknytt 1/96, 2/96, 3/96 og 4/96»	200,-
Årgang 1997:	«Norsknytt 1/97, 2/97, 3/97 og 4/97»	200,-
Årgang 1998:	«Norsknytt 1/98, 2/98, 3/98 og 4/98»	200,-
Årgang 1999:	«Norsknytt 1/99, 2/99, 3/99 og 4/99»	200,-

NB! Porto/forsendelsesomkostninger kommer i tillegg.

Send bestilling til: **NORSKNYTT**
PB 303
7601 LEVANGER

E-post: post@norsknytt.no

NORSKnytt

Utgiver: NORSKNYTT ANS

Redaksjon: NORSKNYTT, Postboks 399,
7801 NAMSOS, telefon og faks 74 27 42 96

Abonnement: NORSKNYTT, Postboks 303, 7601 LEVANGER, tlf. 926 82405 – 74 08 02 92

E-post: post@norsknytt.no – Internett: www.norsknytt.no

Redaktør: Jon Hildrum © Kopiering av stoff som er tilrettelagt for elever, er tillatt.

Abonnement (4 NR. PR. ÅR) KR. 400,- PR. ÅR.

NR 1 - 2000 (84)

FEBRUAR

26. ÅRGANG

Variasjon skjerper appetitten

Rundt tusenårsskiftet rykket forståseggpårene av mange slag ut med tilbakeblikk på tida som har gått og spådommer om framtida. Det ble blant annet gjort forsøk på å finne fram til karakteristiske trekk for bestemte tidsperioder. Mange interessante saker er trukket fram.

Når det gjelder språk, fikk vi på 1900-tallet mange nye måter å kommunisere på. Telefon, telegraf, radio, fjernsyn og alle de nye IT mediene er kjente eksempler på det. (Ordet NETT ble i "Språkteigen" i NRK P2 utopt til 1990-åras ord.) I tidligere tider møttes folk mest ansikt til ansikt når meldinger og meninger skulle utveksles. Det store spørsmålet er om vi nå, med alle moderne mediers hjelp, forstår hverandre bedre enn de gjorde først på 1800-tallet. Interessant er det at de fleste mediene har utviklet sitt spesielle språk.

På grunnlag av trender går det an å si noe om språkutviklinga i framtida. Vi vil for eksempel få færre språk i verden. "Språkdøden" har pågått i lang tid. Det norske språket er ikke dødstruet, bruken er såpass solid og variert at livsbetingelsene er gode. Nye norske ord blir stadig født, ord som ikke har livets rett, blir borte. Men skal språket vårt beholde sin sunnhet, må det stadig få mosjon. Det kan vi alle bidra til for eksempel ved å bruke norske ord i stedet for fremmede ord. Dialektene som stadig gir de to målformene våre friske vitamininnsprøytinger, lever i beste velgående. Rett nok vil dialektene i distriktene bli sterkere påvirket enn før av talespråket i sine regionbyer, men de vil leve! Vi som er glad i et variert norsk språk, må videre sørge for at norsk språk brukes i mange kultursammenhenger, i litteratur, teater, debatter m.m. Det er viktig at elevene bevisstgjøres på dette feltet.

I nær framtid vil avisene i den papirformen de har i dag, forsvinne, sier professor Jon Bing, leder i Norsk kulturråd. De vil framstå i elektronisk form. Allerede nå laster Bing ned elektroniske bøker på en liten datamaskin. Dermed har han stadig oppdatert stoff. Skolebøker kan på samme måten oppdateres hver høst!

Forts. neste side

Tekst blir aldri gammeldags

Selv om aviser, bøker og andre medier framstår i nye former, blir tekst aldri gammeldags. Ferdigheter i å skape gode tekster blir stadig mer verdifullt og nødvendig. Det er spådd at framtidas klasseskille vil komme til å gå mellom personer som kan formulere sine meninger og krav og dem som ikke behersker språket godt nok. Derfor er variert og god norskundervisning livsviktig for dagens og framtidas samfunn. NORSKNYTT vil også i år som kommer bidra med varierte metodiske vitaminpiller til norskfaget. Husk: Variasjon skjerper appetitten!

Kryssordvinnere 4 – 1999

Nynorsk

Anette Thorstad, 10 B, Øyer ungdomsskole, 2636 Øyer
Ingunn Valbø, 7. kl., Sjøholt skule, 6240 Ørskog
Veronica Hansen, 9 D, Sortland ungdomsskole, 8400 Sortland
Anne Sofie Rekeland, 10 A, Soknedal ungdomsskole, 4380 Hauge i Dalane

Bokmål

Anne Berit Sødal, 8. kl., Brekken skole, 7372 Glåmos
Daniel Berdahl, 9 A, Stokkan ungdomsskole, 7500 Stjørdal
Ingvild Fasting, 8 D, Blussuvoll skole, 7017 Trondheim
Anne-Katrine Wagnild, 9 A, Selbu ungdomsskole, 7580 Selbu

Ord om språk og undervisning

Sproget er din sjette sans som tenker verden og åpner deg for tanker av ord som tale, sang og skrift og ord som regn.
Vil du dyrke din sjette sans, skal du kjenne skrivekunsten.

Håvard Rem (utdrag av en prolog)

Man lever og lærer en masse
man blir filosof og poet
og ender i øverste klasse
og vet at man ingenting vet.

Herman Wildenvey

Det som skal hjelpe ein
når det knip,
er det vettet ein ikkje har
– og ikkje saknar.

Olav Duun

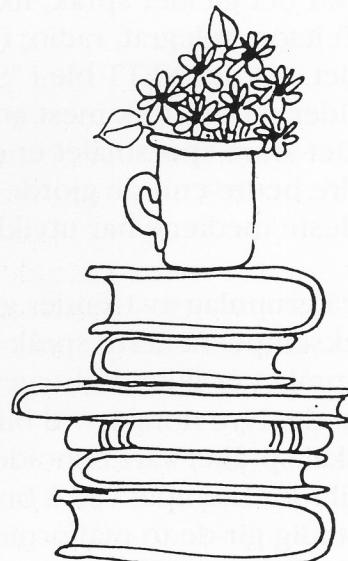
«Humor åpner våre sanser og gjør oss mottakelig for inntrykk.»

«Det er kort veg fra ha-ha til a-ha!»

«Fantasien er den viktigste menneskelige egenskap. Den er alle andre gode egenskapers mor.»

«En poet kan overleve alt, unntatt en trykkfeil.»

Oscar Wilde

Vær med og skap et godt læringsmiljø

"Alle har et felles ansvar for et læringsmiljø med omtanke for andres behov og respekt for læring. Både den enkeltes hverdag i skolen og muligheter senere i livet kan bli ødelagt hvis konflikt og uorden får sette sitt preg på miljøet. Alle elever har rett til opplæring i ryddige og rolige former, og har selv medansvar for dette." (L97 side 41 og 42)

- 1 Hvilke ord syns du er de viktigste i sitatet ovenfor?

Skriv ned ordene som du har valgt ut.

- 2 Formuler hovedinnholdet i sitatet med dine egne ord.

- 3 Snakk om svarene på oppgave 1 og 2 i klassen. Bli deretter enig om en felles formulering av hovedinnholdet. Skriv resultatet på en plakat som kan henge i klasserommet.

Uønsket atferd eller bagateller?

Mellan elever er det ofte uenighet om hva som er alvorlig brudd på ordenreglene og hva som er bagateller. Nedenfor er det i tilfeldig rekkefølge satt opp noen eksempler på uønsket oppførsel i klassen.

Sett opp punktene på ei liste slik at det som du mener er mest uønsket kommer først osv.

Drøft deretter resultatet av normeringen. Sett så opp ei liste som viser hva flertallet i klassen mener om saken.

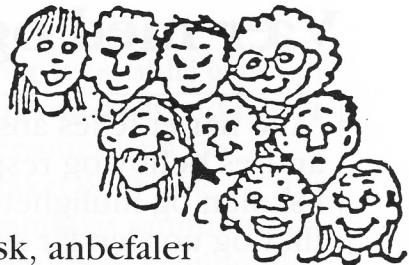
- * komme for sent til timen
- * tygge tyggegummi i timen
- * ta ordet utenom tur i klassen
- * prate når læreren underviser
- * sitte med lue på i timen
- * le håndig av innlegg til medelever
- * prate når en medelev har ordet
- * sitte med yttertøy på i timen
- * tjuvlåne blanco av medelever
- * rable i lærebøkene
- * banne i timen
- * snakke nedsettende om medelever
- * glemming av skolebøker og lekser
- * stjele skolemateriell fra skapet
- * rape høyt i timen
- * kaste papiravfall på golvet

OPPGAVE

Skriv på grunnlag av den lista du har satt opp en artikkel, et essay eller en reportasje om læringsmiljøet i klassen. Du kan gjerne ta med punkt som ikke er nevnt ovenfor. Lag selv overskrift på teksten din.

God kommunikasjonsevne er det viktigste

Når det gjelder holdepunkter og hjelp til vurdering i norsk, anbefaler Eksamenssekretariatet (SUE) blant annet heftene med forhåndssensur og sensorettleiing som årlig sendes til skolene. Selv om 1999-heftet tar utgangspunkt i M 87, vil de fleste kriteriene og synspunktene for vurdering gjelde også for L 97. En endring er selvsagt at elevene fra og med avgangsprøva våren 2000 vil få tallkarakterer. Videre vil elevene våren 2000 i samsvar med L 97 få nye avgangsprøver og nye måter å organisere prøvene på. Dette gjorde vi rede for i NORSKNYTT 3 - 1999.

Teksten må kommunisere

Når vi skal vurdere en elevtekst, må vi vurdere den samlede tekstkompetansen til eleven. Men det første og viktigste kriteriet for vurdering er at teksten kommuniserer, sies det i forhåndssensuren 1999 (s. 47). "God kommunikasjonsevne vil bl.a. seie at eleven finn den rette balansen mellom det ein må gå ut frå er kjent og den informasjonen som ein må gå ut frå er ukjent for leseren. Teksten må formidle f.eks. tankar, kjensler, stemningar, kunnskap og innslikt til lesaren, og han må bere preg av å vere ein heilskap. Dei enkelte delane må henge saman og stå i høve til kvarandre på ein fornuftig måte." Elevenes evne til å kommunisere må tillegges større vekt enn det rent formelle. Elevene må gjøres oppmerksom på at god orden og en godt-leselig håndskrift også er nødvendig for at teksten skal kommunisere. Derfor stilles det også krav til disse ferdighetene. Andre kriterier som lærerne må ta hensyn til i vurderingsarbeidet, står opplistet på skjemaet på den følgende siden.

Fritt valg mellom de offisielle, tillatte skriftformene

Sensorveiledningen understreker at elevene kan velge fritt mellom de offisielle, tillatte skriveformene. Sensor plikter å kjenne de valgfrie formene. For å få de beste karakterene må elevene være konsekvente i valg av former. Det er de samme kriteriene som skal ligge til grunn for både bokmål og nynorsk, men vi kan ikke vente at elevene mestrer formverket like bra i sidemålet som i hovedmålet.

Sensorene må ikke stille for strenge sjangerkrav, for sjangergrensene er ofte flytende og uklare. Når elevene velger sjanger selv, må sensor vurdere om sjangervalget er relevant ut fra hensyn til mottaker, til temaet og den funksjon teksten skal ha. Språket må også fungere i forhold til innhold, funksjon og sjanger.

"Slengarar", "systemfeil"

Når det gjelder rettskriving, mener Språkrådet at "systemfeil" trekker helhetsinntrykket av en besvarelse mer ned enn "slengarar". Systemfeil er feil som ofte dukker opp i ortografi og grammatikk, mens slengere er avvik som bare dukker opp nå og da i en tekst som ellers har bra ortografi.

SUE har utarbeidet et vurderingsskjema for norsksensur. Dette skjemaet vil også gi hjelp når norsklæreren i løpet av skoleåret skal vurdere elevens skriftlige arbeider.

VURDERINGSSKJEMA FOR NORSKSENSUR

Skole:	Klasse	Elevnr.	Målform	Oppg.nr.	Kar.forsl.

Førsteinntrykk av hele teksten:	Over middels	Middels	Under middels

VURDERINGSKRITERIER	KOMMENTARER
KOMMUNIKASJONSNIVÅ:	
INNHOLD: <ul style="list-style-type: none">- Relevant utvalg av stoff- Engasjement, kreativitet- Evne til å formidle opplevelser og følelser- Forståelse, innsikt, kunnskap- Evne til å tenke kritisk/logisk- Samsvar med intensjonen i oppgaven	
OPPBYGGING AV TEKSTEN: <ul style="list-style-type: none">- Sjangervalg som passer til temaet og mottakeren- Bruk av virkemidler- Komposisjon, struktur, fokus	
SPRÅK: <ul style="list-style-type: none">- Nyansert, variert og personlig språkbruk- Syntaks og tekstbinding- Ordvalg, ordtilfang	
FORMELL FERDIGHET:	
HELHETSVURDERING AV TEKSTEN:	

Godt lese- og skrivemiljø

- 1 Rikelig med lesestoff i klasserommet (mange bøker med ulik vanskegrad)
- 2 Vektlegging av både ferdighetstrening (f.eks. fonologisk bevissthet, fonologisk syntese osv.) og lesing av barnebøker
- 3 Varierte former for lesing (repertert lesing, korlesing, stillelesing)
- 4 Variert lesemateriell (fortellinger, fagtekster, lyrikk, lettlesete bøker)
- 5 Eksplisitt undervisning i skriveprosessen (prosessorientert skriving)
- 6 Undervisningen kan være lik for alle, men enkelte elever trenger mer eksplisitt trening når det gjelder fonologiske ferdigheter og ordavkoding for å forebygge og avhjelpe lese- og skrivevansker
- 7 En lystbetont lese- og skriveopplæring reduserer risikoen for tilkortkomming
- 8 Oppfølging av elevens framgang i lesing og skriving gjennom kartlegging og ved bruk av skrivemapper og foreldrekonferanser

Oppstillingen ovenfor peker på åtte viktige særtrekk ved et godt lese- og skrivemiljø. Den er utarbeidet av Pressley m.fl. (1996) og er hentet fra heftet LESE- OG SKRIVEOPPLÆRING, veiledning til L97 (KUF 1999, ISBN 82-486-0032-7). Her understrekkes det med henvisning til L97 at undervisningen blir god "dersom den gjennomsyres av gode relasjoner mellom elev og lærer. Når elevene opplever læreren som en person som "bryr seg" som viser tillit og varme, øker mulighetene for utvikling og læring."

Igangsetter for skriving

Still spørsmål til emnet du skal skrive om

Eksempel: Stines penal

Har du startvansker når det gjelder fri skriving? Prøv spørremetoden. Dryss mange spørsmål om oppgaveemnet ned på arket ditt. Det gir deg fort rikelig med momenter når du skal begynne å skrive.

Her ser du et eksempel på slik «skrivespørring». Stine skulle skrive en tekst om **en kjær og kjent gjenstand, som hun eier**. Overskrifta på teksten ser du nedenfor. Stine valgte å skrive om penalet sitt og satte først opp spørsmålene du ser nedenfor.

Jeg ser på og skriver om det

(Sett inn navnet på gjenstanden du vil skrive om på den åpne linja.)

Du skal svare på de spørsmålene Stine skrev ned. Skriv i stikkordsform. På grunnlag av stikkorda skriver du så en tekst om penalet ditt. Nederst på arket står det noen tips om hvordan du kan utforme oppgaven.

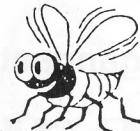
- 1 Når fikk du eller kjøpte du penalet?
- 2 Hvem fikk du penalet av eller hvor kjøpte du det?
- 3 Hvordan ser penalet ut? Skriv om størrelse, form og farge.
- 4 Hvordan ser du at penalet er nytt eller gammelt?
- 5 Skriv om spesielle minner som er knyttet til penalet.
- 6 Hvilke skriveredskaper finner du i penalet? Skriv små skildringer.
- 7 Det ligger sikkert andre ting enn skriveredskaper i penalet. Fortell!
- 8 Har du spesielle minner i forbindelse med noen av tingene som ligger inni penalet. Fortell!
- 9 Hvor oppbevarer du penalet når du er på skolen, når du er heime, ellers?
- 10 Har du mistet penalet ditt noen gang? Fortell.
- 11 Er du fornøyd med penalet? Foklar.
- 12 Hvordan skal det nye penalet ditt være? Forklar.
- 13 Skriv et takkedikt til penalet ditt.
- 14 Lag ei tegning av penalet og noe av innholdet.

Tips om utforming av teksten

Bruk fantasien når du skal utforme teksten din. Du kan for eksempel skrive en monolog der du lar penalet fortelle om seg selv. Du kan lage et intervju med penalet, eller du kan skrive et hørespill der penalet samtaler med skriveredskapene og viskelæret og de andre «innbyggerne» i penalet. Du kan også forme teksten din som en nekrolog (minnetale) over penalet som er blitt borte.

Det fins selvsagt mange andre sjangerer som du kan velge blant når du skriver.

All right å skrive ålreit?

Ja, det er tillatt å bruke begge disse formene. Norsk språkråd gjør stadig nye rettskrivingsvedtak. Disse vedtakene blir kunngjort i årsmeldingene fra Norsk språkråd. Dessuten er selv sagt de nye rettskrivingsvedtakene tatt inn i nye ordlister.

En del av de nye formene kan virke overraskende på oss som har vent oss til bestemte skriveformer. Dersom vi lærere ikke holder oss orientert, vil nok elevene få rettet skrivemåter som er tillatt. Særlig gjelder dette nye skrivemåter av fremmedord og nynorske ord. De mange tillatte former gjør rettingsarbeidet svært tidkrevende. (En annen sak er at vi norsklærere sikkert bruker alt for mye av vår arbeidstid til rettingsarbeid. «*Lærere i ungdomsskolen og videregående skole bruker mer enn en million timer til retting av norske stiler,*» sier Lars Sigfred Evensen i et intervju med Aftenposten 22.10.85. Han fortsetter: «*Men ingen spør hva lærerne egentlig gjør når de retter, eller hvorfor elevene får lærerens bemerkninger først etter at skrivingen er avsluttet. En bedriftleder som ikke kunne gjøre rede for bruken av så mange timer, ville ha en utsiktig framtid.*»)

Selv om disse uttalelsene er femten år gamle, har de dessverre fortsatt sin gyldighet.

Mer lydrett skrivemåte av fremmedord

Det er knapt noe land i Europa som har hatt så mange rettskrivingsendringer i dette hundreåret som Norge. (Tyskland gjennomførte en rettskrivingsreform i 1995, den forrige var i 1901.)

Norsk språkråd ønsker å gi de vanligste fremmedord en skrivemåte som samsvarer med norsk uttale. Dette må skolens folk, som strever med å lære elevene korrekt rettskriving, hilse med glede.

Det tar selvfølgelig tid å venne seg til nye skriftbilder. Men fornorskning av skrivemåter har foregått i lang tid. Det engelske låneordet «trawl» ble for eksempel tatt ut av norsk rettskriving allerede i 1917 og erstattet med skrivemåten trål. Mange tror nå at dette ordet er av norsk opphav.

Det er mange eksempler på lånord som har fått norsk skrivemåte, vi nevner tøff (fra engelsk «tough»), sjanse (fra fransk «chance»), sjargong (fra fransk «jargon»), krål (fra engelsk «crawl»).

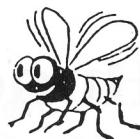
Ordlistene fører opp en del ord med ikke-godkjent skrivemåte. Disse ordene er satt i parantes med henvisning til formen med godkjent skrivemåte. Eksempler på slike ord er: (broccoli) se brokkoli, (da capo) se dakapo, (giraff) se sjiraff, (champignon) se sjampinjong.

Rettskrivingstippekupon

På den følgende side har vi satt opp en rettskrivingstippekupon. Her er det spørsmål om hvordan 24 vanlige fremmedord nå kan skrives på norsk.

Ikke alle skrivemåtene som står i spalte to er tillatt. Her gjelder det å skrive riktig tippetegn bak hvert av de 24 ordene. De rette tippeteagna finns bak i heftet. Kanskje får du deg noen overraskelser? En lignende kupon er prøvd på ca. 1000 norsklærere på kurs. Ingen har fått over 20 rette!

Lykke til med tippinga!

All right å skrive årreit?

Hvordan kan disse fremmedorda skrives på norsk? De kan skrives slik som vist i den fremste rubrikken. Kan de også skrives slik som i rubrikk to? Skriv ja eller nei i svarrubrikken. Bruk gjerne ordliste, men den må være av ny dato.

Slik kan ordet skrives.	Kan det også skrives slik?	JA	NEI
1 blazer	bleser		
2 cirka	sirka		
3 collage	kollasj		
4 clutch	kløtsj		
5 enquête	enket		
6 ghetto	getto		
7 score (verb)	skåre		
8 jockey	jåkki		
9 juice	jus		
10 ketchup	ketsjup		
11 racket	rekkert		
12 razzia	rassia		
13 ressurs	resurs		
14 restaurant	resturang		
15 mannequin	mannekeng		
16 popcorn	popkorn		
17 scooter	skuter		
18 schæfer	sjefer		
19 suite	svitte		
20 tape	teip		
21 wire	vaier		
22 weasel	visel		
23 yankee	jænki		
24 yoghurt	jogurt		

En tredjedel av oppgavene skal ha nei-svar, resten skal ha ja-svar.

Rett svar finnes bak i heftet

Hunden min er blitt borte

Skriv om det!

Her er forslag til noen sjangerer som du kan velge blant:

Annonse, plakat, skuespill, regle, bønn, hørespill, tegneserie, novelle, essay, vis, etterlysning (som radiomelding), opprop, limerick, eventyr, kåseri, sagn, fabel, brev, dagbok, rapport, dialog, science-fictionfortelling, kriminalfortelling, nekrolog (minneord), monolog.

Kommer du på andre sjangerer som kan passe i denne sammenhengen?

Det er ikke likegyldig hvilken sjanger du velger når du skal skrive en tekst. Sjangeren du velger er med på å bestemme hvor sterkt budskapet i teksten vil virke på leseren.

Skriv over teksten din hvilken sjanger du har valgt.

Øvingssjangerer trimmer spesielle ferdigheter

50-stubben forteller mye med få ord

I tillegg til de seriøse sjangrene er det nyttig med øvingssjangerer som kan gi elevene hjelp i spesielle skriveferdigheter.

Elevene bruker vanligvis for mange ord når de skal formidle en handling skriftlig. Dette fører til at tekstene blir utflytende og kjedelige å lese. Øvingssjangeren 50-stubben gir trening i å si mye med få ord. Elevene må her gå på jakt etter innholds-tunge og presise ord og uttrykk. De må utprøve ulike måter å uttrykke seg på og må foreta valg. 50-stubben gir således variert språklig trening. Her er det bare plass for sentrale momenter.

Overskrift på minst 5 ord

Når elevene skal lage overskrifter selv, velger de ofte lettvinte og lite spennende enkeltord som for eksempel «Ulykken» eller «Kjempeflaks». En lang og gjennomarbeidet overskrift veker mye større nyskjerrighet og leselyst. Se for eksempel på «Vaktmesteren mistet skosnuten, stortåneglen og litt til» på den følgende siden.

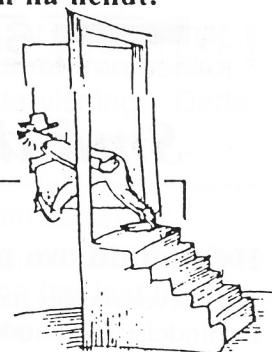
50-stubben egner seg godt som pararbeid

Korte øvingssjangerer som for eksempel 50-stubben, egner seg utmerket som pararbeid. Elevene leser tekstuatkastene for hverandre og bearbeider tekstene i fellesskap. Læreren må oppmuntre elevene til å stille helt konkrete spørsmål til tekstene: Hvordan kan jeg på beste måte forkorte teksten? Hva må være med? Kommer vi på et ord som dekker denne tanken bedre? Hvordan skal jeg gjøre overskrifta mer presis og dekkende?

Slik arbeid er språkberikelse av beste slag.

Skriv en 50-stubb

- ★ En 50-stubb skal fortelle om noe som har hendt, eller noe som kan ha hendt.
- ★ En 50-stubb skal være på nøyaktig 50 ord.
- ★ Overskrifta skal inneholde minst 5 ord.
- ★ Lag gjerne tegninger til 50-stubbene du skriver.
- ★ Skriv 50-stubbene med vakker skrift inn i klassens 50-stubb-bok.

Her er en av Magnes 50-stubber:

Vaktmesteren mistet skosnuten, stortåneglen og litt til

Vaktmesteren ville klappe plenkanten flott og gikk bakover med grasklipperen. Han så ikke at Arne slengte sykkelen på plenen bak han. Derfor snublet vaktmesteren og fikk foten under grasklipperen.

Skotuppen og litt av stortåneglen ble kuttet. Blodet sprutet. Vaktmesteren haltet i ei uke.

Fra Arnes far fikk vaktmesteren supre vernesko.

Dette er en av Siljes 50-stubber:

Sykkelkrasjet som gjorde at jeg fikk meg en kjæreste

Da jeg kjørte på postkassestativet og falt av nysykken, blødde jeg følt på kneet og kinnet. Jeg ble redd da jeg så blodet som fosset. Jeg hylte visst skrekkelig. Knut kom med en rosa dorull, tørket av blod, klappet og trøstet meg. Etterpå ble vi to venner resten av juni.

Her er en 50-stubb fra Liv:

Musefoten hentet brødsmuler mellom golvplankene

Mormor fortalte at i barndomsheimen hennes hadde ei musemor reiret sitt under golvplankene på kjøkkenet.

«Da musa fikk unger, hørte vi de spede musepipene, og vi kunne skimte de små lyserøde musekroppene mellom golvplankene. Når vi stakk en brødsmule i sprekken, kom det straks en litteliten muselabb og hentet brødsmulen».

50-skildring

Skriv ei skildring av et landskap, et fjell, en sjø, en foss, ei eng, en skog eller lignende. (Tenk deg at du lager et «maleri» med ord.)

50-beskrivelse

Beskriv (fortell om utseende) en person, et dyr eller en gjenstand. (Tenk deg at du «fotograferer» med ord.)

(Både i 50-skildringa og 50-beskrivelsen gjelder reglene om 50 ord og overskrift på minst 5 ord.)

Smaå drypp fra lærer til lærer

Hva vet du om navnet ditt?

Alle elever ønsker nærmere opplysninger om personnavnet sitt og om navna til slekt og venner. I forbindelse med undervisning i språkhistorie, og i andre sammenhenger også, er det naturlig å ofre navna oppmerksomhet. Her er NORSK PERSONNAMNLEKSIKON (Sam. 1995, ISBN 82-521-4483-7) til stor nytte. Leksikonet inneholder 6500 norske fornavn, det forteller om navnas alder, opphav og betydning. Videre viser det utbreiing og bruk av navna fra middelalderen og fram til i dag.

En kan gjerne knytte brevskriving til navnegranskingsa. Et lite kurs i brevoppsett og brevskriving er nyttig. Elevene skriver så brev til slekt og venner og informerer dem grundig om navna deres. Slike brev blir alltid tatt imot med glede, takkebrev kan ventes.

Vi minner også om NORSK STADNAMNLEKSIKON (Sam 1997, ISBN 82-521-4905-7) Dette er standardverket for navneinteresserte og forteller om opphav og betydning. Her fins om lag 6000 oppslagsord, råd om stednavngranskning og opplysninger om uttale av stednavn finner en også.

Det gode diktet fins inni ordmassene

“Jeg fjerner unødvendig masse, da vet jeg at skulpturen kommer fram,” sa en skulptør. “Skulpturen fins inni steinen.” Slik er det også med diktet. Når du stryker alle de unødvendige ordene som du har satt på papiret, kommer det gode diktet fram. Kanskje må du bytte ut noen ord og erstatte dem med andre. Så kan du pusse og gni på diktet. Omsider kommer det gode diktet fram, velformet og vakkert uten unødvendig ordslagg og tomme fraser. Det er godt å vite at det fins et godt dikt inni ordmassene. Det trengs arbeid og tålmodighet for å få det fram.

“Hodet mitt er som et hus med mange rom”

I et 60-årsintervju i Aftenposten (15.11.99) forklarer den meget produktive forfatteren Tor Åge Bringsværd hvordan han har maktet å gi ut om lag 200 bøker: “Hodet mitt er som et hus med mange rom. Stanger man hodet i veggen i ett, kan man gå inn i et annet. Slik jobber jeg med mange prosjekter samtidig, og går aldri tom eller lei. Å skrive er som å legge ut på en reise. Jeg kan stoppe etter femten sider, - jeg fant ikke noe. Eller jeg kan reise og og lære til siste stopp.”

Apropos igangsetting for skriving:

Perioden som ble en «murstein»

«Du skal gifte deg med en mann som jeg velger til deg,» sa Rupa Mehra bestemt til den unge datturen sin. Denne perioden dukket opp i hodet til den indiske forfatteren Vikram Seth. Han ville med utgangspunkt i denne perioden skrive en kort novelle om tradisjonelle omgangsformer i India på 1950-tallet. Perioden står nå som innledning til en «murstein» på 1366 sider.

Denne omfangsrike romanen som fikk tittelen «En passende ung mann», er karakterisert som en av de betydeligste romanene som kom ut i 1990-åra.

Her kommer et forslag:

Fortell elevene om Vikram Seth og romanen hans og gi følgende skriveoppgave:

Tenk deg at din mor i fullt alvor sa til deg: «Du skal snart gifte deg med en person jeg velger til deg». Hvilke tanker og reaksjoner ville det ha utløst hos deg?

Skriv om det. Velg selv sjanger og overskrift.

BOKPRAT stimulerer låne- og leselysten

Å oppmuntre elevene til å lese god litteratur er en sentral oppgave for alle som har kontakt med barn- og ungdom. Det er bred enighet om at skjønnlitteraturen beriker leseren på mange vis. «Litteraturen skal gjennomsyre all norskundervisning.» Dette utsagnet kan gjerne utvides til å omfatte alle fag.

Fra biblioteket plukker læreren eller bibliotekaren ut ca. 30 bøker, som høver for årsklassen. På grunnlag av bokmeldinger, eller helst ved egen lesing, omtaler hun/han bøkene på en kortfattet måte. Svært bra er det om enkelte av elevene har lest noen av bøkene, slik at også de kan bidra med omtale og vurdering av bøkene.

Bokliste for notater

Ved starten av bokprat-timen bør eleven få ei liste over de bøkene som skal omtales. På lista må det være plass til notater ved hver boktittel slik at elevene kan skrive noen få ord om hver bok mens omtalen gis. På den måten tvinges elevene til å være lyttende og aktive under bokpraten. Samtidig får elevene øving i enkel notatteknikk.

Etter at bokpraten er ferdig, kan en gjerne ta en spørrerunde der elevene får fortelle hvilke ord de har festet seg ved og notert. Det er alltid interessant å høre hva andre har skrevet – og sammenligne det med egne notater.

Hovedhensikten med bokpraten er selvsagt å skjerpe interessen for bøker og stimulere til låning og lesing.

Vanligvis låner de fleste elevene bøker etter en bokprat. Ofte hender det også at elevene vil kommentere omtalen etter at de selv har lest boka. Når en slik kommentar blir gitt i klassen, skaper det nysgjerrighet omkring boka. Flere vil gjerne lese den, og da er vi inne i en god sirkel for lesing.

Lån fra folke- og fylkesbibliotek

Enkelte folkebibliotek er behjelpeelig med å låne ut bøker fra egen samling for klassen. Folkebiblioteket låner ut en samling med spenningsbøker, historiske romaner, kjærighetsromaner osv. som passer for klassetrinnet. Dette er selvsagt til god hjelp for skolen. Et slikt samarbeid med folkebiblioteket gjør også at elevene får muligheter til å lese flere bøker enn de som fins i skolebiblioteket. Det er dessverre en kjent sak at bokutvalget på mange skolebibliotek, på grunn av minimale bevilgninger til bokkjøp, er både begrenset og foreldet. Derfor er det kjärlig kommet med boktilførsler utenfra nå og da.

Men alle som er tilknyttet skole, må nå kreve en skikkelig opprustning av skolebibliotekene. Uten en god standard på skolebibliotekene er gjennomføring av den nye læreplanen.

*Bøkene er våre gode venner,
selv når de snur ryggen til oss.*

G. Brandes

*De nyttigste bøkene er de som tvinger
leseren til å tenke videre.*

Fr. Voltaire

Det er aldri for tidlig å tenke på 17. mai

17. mai-tale som temaarbeid

– Tenk om det vokste solsikker oppover kirkevegen, og tenk om bilene i byen vår kunne bli byttet ut med hestekjøretøy. Alle barn burde ha besteforeldre i huset. Dette og mye annet sa barna som holdt 17. mai-talen i x-by.

Slik begynte det

17. mai-komiteen i x-by mente at barna burde få holde 17. maitalen. Forespørseren gikk til klasse 8 A og 8 B, og saken ble drøftet i klassene. Spørsmål om de trodde de ville makte oppgaven ble besvart med et enstemmig og selvsikkert: Ja!

Litt om forarbeidet

Hva skal talen handle om? I klassesamtalene om dette kom det mange forslag. Læreren noterte på harde livet mens forslagene haglet.

Notatene viste så at elevenes forslag stort sett kunne grupperes i tre hovedemner. Det ene gjaldt forholdet barn–voksne, det andre trafikkproblemet, og det tredje dreide seg om hva som kunne gjøres for at x-by skulle bli enda triveligere å bo i.

På grunnlag av momentene som elevene hadde foreslått, skrev læreren et nøkkelordutkast til en tale bygd over disse tre hovedpunktene. Forslaget ble neste dag presentert for elevene. De var slett ikke fornøyd med utkastet. – Det er ikke dette vi mener. – Det var ikke slik vi sa det, lød protestene.

Ny tale utarbeides

Elevene godtok imidlertid at talen burde dreie seg om de tre nevnte hovedpunktene. De fikk da i oppgave å skrive sin mening om ett eller flere av disse punktene. Alle skrev. En komité redigerte disse skriftlige utsagnene og meningene. Alle elevene var representert med ett eller flere bidrag. Etter litt finpussing ble dette utkastet til tale godtatt av elevene.

Slagord og sanger

Elevene bemerket at de hadde følelsen av at

dette i grunnen var tre taler. Noe måtte gjøres for å få det hele til å henge sammen. Omsider ble det enighet om at rop (slagord) og sanger kunne knytte de ulike delene av talen sammen. Grupper arbeidet med å lage dette stoffet. I klassesamtale ble noen få rop valgt ut som brukbare.

Framføringen forberedes

Klassen blinket så ut tre elever som skulle framføre selve talen. Resten av klassen skulle også stå på scenen og bidra med rop og sang. Mye arbeid ble lagt i framføringen. Alle på festplassen skulle høre, så talen måtte framføres sakte, høyt og tydelig.

17. mai kl. 17.30

Festplassen var fullsatt som vanlig. 17. mai-talerne hadde magene fulle av sommerfugler, som seg hør og bør. Etter et musikkinnslag overlot 17. mai-komiteens formann ordet til skoleelevene.

Selvsagt gikk det bra. Folk klappet og humret når politikerne og andre fikk sine pass påskrevet på en saklig måte. Ungene hadde jo rett i det de sa!

Det ble takk fra 17. mai-komiteen i form av en sjekk. Pengene ble sendt til «Redd barna». Det var lovord og foto i avisene. Alle var fornøyde, og elevene hadde selvsagt hatt stort utbytte av det hele, på mange vis.

Oppfølging

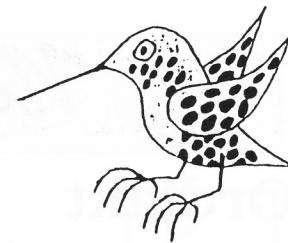
Det hører med til historien at klassene har arbeidet videre med noen av tankene som ble lagt fram i 17. mai-talen. Dette gjelder i første rekke trafiksakene som ble tatt opp. Før valget hadde skolen besøk av representanter for de forskjellige politiske partier. Politikerne fikk da spørsmål om hva som ville bli gjort med sakene.

Elevene har også uttalt seg til politiet og lokalavisene om hvordan skoleveien kan bli tryggere.

Elevene følger utviklingen av denne saken med spenning.

Sett synonymene på rett plass

Gruppér sint-, snill-, klok-, gjerrig- og ?-ord

Nedenfor finner du hulter til bulter fem ordgrupper som alle beskriver menneskelige egenskaper. Sett orda i alfabetisk rekkefølge i de rubrikkene der du mener de hører heime. Den femte ordgruppen har ikke fått noen overskrift. Finn et ord som du mener hører som overskrift på den femte ordgruppen.

gnien	arbeidssky	dyktig	hensynsfull	konuslet	orientert
intelligent	forbitret	påholden	makelig	vennlig	god
giddelaus	forbitret	dvak	forstandig	smålig	sparsommelig
begjærlig	blid	skolert	likegyldig	veldvillig	opplyst
erfaren	forbannet	itter	knipen	vred	rasende
erg	doven	fredelig	passiv	føyelig	slapp
dorsk	treg	gløgg	olm	hissig	ergerlig
		lusen	havesyk	lun	kjærlig
			vis	human	grisk
			tur		

	SINT	SNILL	KLOK	GJERRIG	
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

SKRIV EN TEKST

Bruk noen av orda i en eller flere av ordgruppene og skriv en tekst, for eksempel et dikt, en monolog, et kjærlighetsbrev, et hørespill e.l.

Norsknytt midtsider

Ordjakt

1

Vannrett:

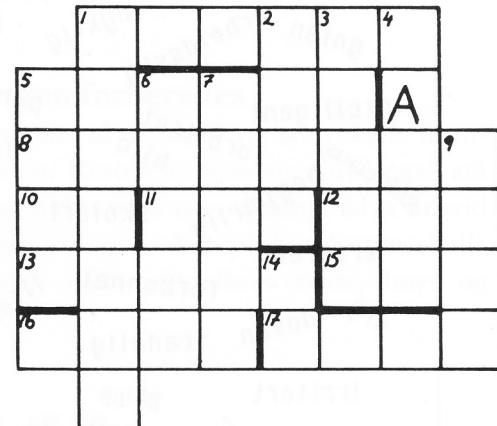
1. Smådyr - lever i tuer i skogbunnen (bestemt form)
5. Skolestyrer (fremmedord)
8. Ordklasse (egenskapsord)
10. Tall
11. Rispe med neglene (omvendt)
12. Adam og - - -
13. Eventyrbror
15. Flirer, morer seg (omvendt)
16. «Da hørte jeg fra - - - en gjøk som gol: Ko-ko»
17. Øverste leder for den katolske kirke (omvendt)

Loddrett:

1. Legemiddel (kjøpes på apoteket)
2. Spinneredskap
3. Terger, holder moro med
4. Godtroende, barnslige (fremmedord)
5. Røve, plyndre
6. Handle varer
7. Stivfrosset lag i jordskorpa (bestemt form)
9. Ung hund
14. Månefase

Hvor lang tid tror du at du vil bruke på å løse alle oppgavene?

_____ minutter

2

Kodegåte A

X er en liten del av brødet. Fine herrer før i tiden brukte X som hodeplagg. Hva er X?

Bytt ut hver bokstav nedenfor med bokstaven som kommer *foran* i alfabetet, så finner du svaret.

Svar: TLBMLFO = _____

Kodegåte B

Hva sa tusenbeinet som fikk nye sko?

Bytt ut hver bokstav nedenfor med bokstaven som kommer *foran* i alfabetet, så finner du svaret.

Svar: UVTFO UBLL = _____

3

Hulter til bulter-historie

Setningane i historia står hulter til bulter. Skriv tal på dei opne streka som viser rett rekjkjefølgje på setningane.

- Først sa dansken: «Eg sparka ein fotball over eit hus, eg.»
- Ein danske, ein svenske og ein nordmann krangla om kven som var best til å sparke.
- «Eg fekk sølv,» svarte dansken.
- «Kva fekk du for det da?» spurte dei to andre dansken.
- «Eg fekk gull,» svarte svensken stolt.
- Så sa svensken: «Eg sparka ein fotball over to hus, eg.»
- «Kva fekk du for det da?» spurte dei to andre nordmannen.
- Til slutt sa nordmannen: «Eg sparka ein murstein over tre hus, eg.»
- «Vond fot,» svarte ha stutt.
- Kva fekk du for det da?» spurte dei to andre svensken.

Norsknytts midtsider

4 Emnekryss

Emne: Homonymer

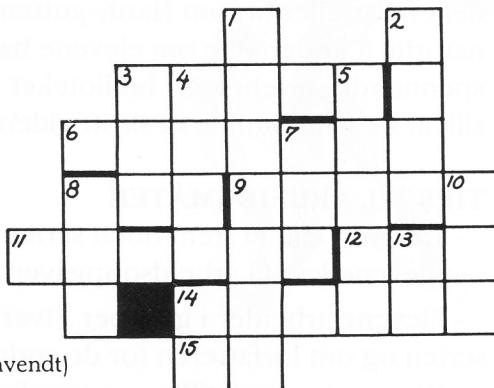
Homonymer er ord som stavas og uttales likt, men har ulik betydning. Ordet krone kan f.eks. bety både en mynt og hodepynt – alt etter den sammenhengen det står i. I kryssordet vil det stå: Mynt/hodepryd. Løsningen (nøkkelordet) blir her krone.

Vannrett:

3. Trangt/eksploderte
6. Hatten;brødstykket
8. Kostbar/firfoting
9. Male/gå (om tida)
11. Dekke for ansiktet/del av strikketøy (flertall)
12. Vrimle/stolt, overlegen
14. Svømmefuglene/bakdelene
15. Månefase

Loddrett:

1. Festene/lærkulene
2. Juling/sparekasse
3. Blyg/unngå
4. Eng/orm
5. Legge tak/sjarm
7. Mann/beholder
8. Basseng/brikkespill
10. Tre vokaler
13. Forkortelse for nummer (omvendt)
14. Artikkel

5 Ord som hører sammen

Ordene nedenfor hører hjemme i seks forskjellige emneområder.

1. Plukk ut de ordene som hører sammen, og sett dem opp i seks grupper. Hver gruppe skal inneholde fem ord.
2. Lag til slutt en overskrift over hver av de seks ordgruppene.

tomat	influensa	korporal	migrene	piano
trombone	vibrafon	paprika	matematikk	admiral
general	fotball	kontrabass	brokkoli	racket
biologi	agurk	bronkitt	klarinett	geografi
stafettpinne	zoologi	diskos	hoppski	astma
reddik	major	løytnant	kjemi	kusma

Skriv overskriftene i disse rubrikkene

1.						
2.						
3.						
4.						
5.						

Hvor lang tid brukte du på oppgavene? _____ minutter

Aktivitet i biblioteket

Seriebøker - spenningslitteratur fra samlebåndet

Mange elever er ivrige lesere av seriebøker - slik som Hardy-guttene og Frøken Detektiv. Disse bøkene låner de av hverandre, og leser dem frivillig og med stor lyst. Det er flott at disse bøkene er med på å vekke leselysten hos elevene, selv om det stadig reises spørsmål om bøkenes litterære verdi.

Den leseglede som mange elever har i forhold til seriebøker, gir oss som lærere et godt utgangspunkt for å få elevene engasjert i en samtale om bøker. Elevene vet lite om masseproduserte seriebøker, men det de vet er at de har vært og stadig er populære.

Det kan være greit å starte bibliotektimen med en samtale omkring kjente seriebøker, i det en forteller litt om Hardy-guttene og Frøken Detektivs opprinnelse. Deretter er det naturlig å undersøke om elevene har lest andre seriebøker, og få frem at det finnes mange spennende seriebøker i biblioteket. Vi må hjelpe elevene til å finne frem til disse bøkene, slik at de kan komme et skritt videre i sine leseopplevelser.

TIPS TIL ARBEIDSMÅTER

- Læreren kan ta frem noen serier og fortelle litt om disse.
- Elevene kan få arbeidsoppgaver om seriebøker som de kan arbeide med i biblioteket.
- Elevene arbeider i grupper. Hver gruppe arbeider med en serie. De kan fortelle litt om serien og om forfatteren for de andre elevene i klassen.
- Klassen lager utstilling av seriebøker.

BAKGRUNNSSTOFF FOR LÆREREN:

LITT OM SERIEBØKER

Bøkene om Hardy-guttene, Nancy Drew, Bobsey-barna og nærmere 60 andre serier, er solgt i godt over 200 millioner eksemplarer siden de begynte å komme ut i 1889. Alle disse seriene er produsert av det amerikanske Stratemeyer-syndikatet, som er verdens største samlebåndsprodusent av populærlitteratur for barn og ungdom.

Serien om Hardy-guttene er skrevet av Franklin W. Dixon, serien om Nancy Drew er skrevet av Carolyn Keene, serien om Bobsey-barna av Laura Lee-Hope osv. Men - de er altså ikke virkelige forfattere. Navnene er bare pseudonymer, og mannen med de mange navn er Edvard Stratemeyer.

Edvard Stratemeyer (1863 - 1930) er amerikansk forfatter, men av tysk avstamning. Han hadde en utrolig nese for det salgbare, og var enormt produktiv. Likevel var han selv ikke i stand til å skrive alle de bøkene det her er tale om. I svært mange tilfeller skrev han et tresiders sammendrag av boka, og så fikk en anonym samlebåndsarbeider i oppdrag å skrive ut handlingen med bred pensel til en standard lengde på omlag 150 sider. De fleste og mest berømte serier er startet av E. Stratemeyer selv, mens omlag en firedel av seriene er startet av hans arvinger og etterfølgere.

Stratemeyers første store suksess var serien om Rover-brødrene. Den kom ut i perioden 1899 - 1926. Men denne serien, og serien om Ruth Fielding, måtte han til slutt legge ned. Han hadde latt personene utvikle seg og bli eldre, og når personene ble gift, mistet de etter hvert sin appell blant de unge leserne. Dette lærte Stratemeyer mye av. Av den grunn er verken Frank og Joe Hardy eller Nancy Drew særlig mye eldre i 1995 enn de var ved fødselen i henholdsvis 1927 og 1930. De er alle fremdeles tenåringer.

Mange av Stratemeyer-seriene kommer stadig ut i nye opplag. Gamle utgaver trykkes opp igjen, men det blir gjort endringer som tilpasser bøkene de nye samfunnsforholdene og den nye teknologien. Etter at Edvard Stratemeyer døde, ble syndikatet drevet av hans datter Harriet Stratemeyer Adams. Hun døde i 1982.

LISTE OVER NOEN AKTUELLE SERIER

(Ca. antall bøker i serien i parantes):

- Ambjørnsen, Ingvar:
Bing, Jon:

Dam-Nielsen, Borgny:

Donner, John:
Ericsson, John O:
Gripe, Maria:
Hansen, Thore:
Hauger, Torill T.:
Holmås, Stig:
Holmås, Stig:
Lewis, C. S.:
Lind, Idar:
Newth, Philip:
Nielsen, Unni
Osland, Erna
Rafaelsen, Ellinor
Sem, Gunnar:
Solli, Åse Gyrid:
Sommer-Bodenburg,A:
Staalesen, Gunnar
Svedelid, Olov:
Voigt, Cynthia:
- Pelle og Proffen (8)
Stjerneskipet Alexandria -
Azur, Zalt, Mizt, Tanz (4)
Klosterøyas gåte, Den lange reisen
og Det vanskelige valget
Sommerset-serien (13)
Robin Hood (13)
Skyggebarna (4)
Skogland (3)
Den lange reisen (4)
Apache-serien (7)
Vinterhauk-serien (3)
Narnia-serien (7)
Drakeblod-serien (3)
Roboten Matilda (3)
Bønna og gjengen (4)
Daniella D (4)
Katja-bøkene (8)
Bergfolkets barn (3)
Serien om Hellefolket (5)
Den vesle vampyren (11)
Vikingskatten (3)
Betongrosene (6)
Den lange veien hjem (3)

Laget for NORSKNYTT
av Anne-Kristin Aarfot

Frøken Detektiv i Lørdagsbarnetimen

I november og desember 1999 ble en hørespillserie i fem deler sendt i Lørdagsbarnetimen. Det var NRKs Nils Nordberg som hadde dramatisert boka "Frøken Detektiv og tårnet med de vridde lys" for radio. Dermed framstod den populære seriebokheltinnen Nancy Drew i et nytt medium i Norge.

De første bøkene om Nancy ble utgitt av The Stratemeyer Syndicate i Amerika i 1930. Her i landet er det totalt utgitt 89 Frøken Detektivbøker fordelt med 26 på Damm forlag og resten på Forlagshuset.

I USA kommer det fremdeles ei bok annenhver måned om Nancy Drew.

Hun er storindustri på like linje med Disney-figurene. Nå er hun tilpasset den nye tiden og bruker datamaskiner og løser mysterier bak scenen på rockekonserter. Amerikanerne har også satset på en superserie der Nancy løser mysterier sammen med andre kjente serie-helter, nemlig Hardyguttene.

Det er ikke mange årene siden skolene diskuterte om det var riktig å kjøpe Frøken Detektivbøker inn til skolebibliotekene. Nå har vel de fleste skolebibliotekene disse og andre seriebøkene i sine hyller. Når verdens eldste radioprogram, Barnetimen, som nylig rundet 75 år, nå har produsert en hørespillserie om Nancy Drew, er endelig Frøken Detektiv blitt stueren her i Norge.

Sett sanseinntrykkene på papiret

SANSESKJEMA

Først sanser vi. Deretter har vi behov for å bearbeide og analysere sanseinntrykkene. Så vil vi «sette ord på» inntrykkene våre – slik at de kan bli tydeligere og rikere for oss. Her har vi bruk for et rikt utvalg av ord.

Dess fyldigere og allsidigere ordforrådet vårt er, dess mer presist kan vi **ordfeste** sanseinntrykkene våre. Det er en kjent sak at sanseinntrykk som en føler en har maktet å sette dekkende ord på, gir sterke og gode opplevelser. Et rikt ordtilfang bidrar til å gi oss et bredt og variert sanseregister.

Sett sanseinntrykkene på papiret

Elevene må oppmuntres til å ta i bruk hele sanseskalaen når de skriver. Skriv ikke bare det du ser, men få også med det du smaker, hører, lukter, føler og tenker. En tekst som formidler varierte sanseinntrykk, får vanligvis et engasjert og personlig preg og skiller seg på en positiv måte ut fra de mange frasefylte og overfladiske tekstene som en norsklærer så altfor ofte må lese.

Et sanseskjema kan være et nyttig hjelpemiddel

Et enkelt sanseskjema kan gi elevene hjelp til å kalle fram sanseinntrykk. En fordjupingsstund over sanseskjemaet er nyttig når eleven arbeider med ei fortelling, ei skildring, ei dagbokside, et dikt, et brev – eller en av de mange andre sjangrene som står til en skrivers rådighet.

Minnene sitter i nesen!

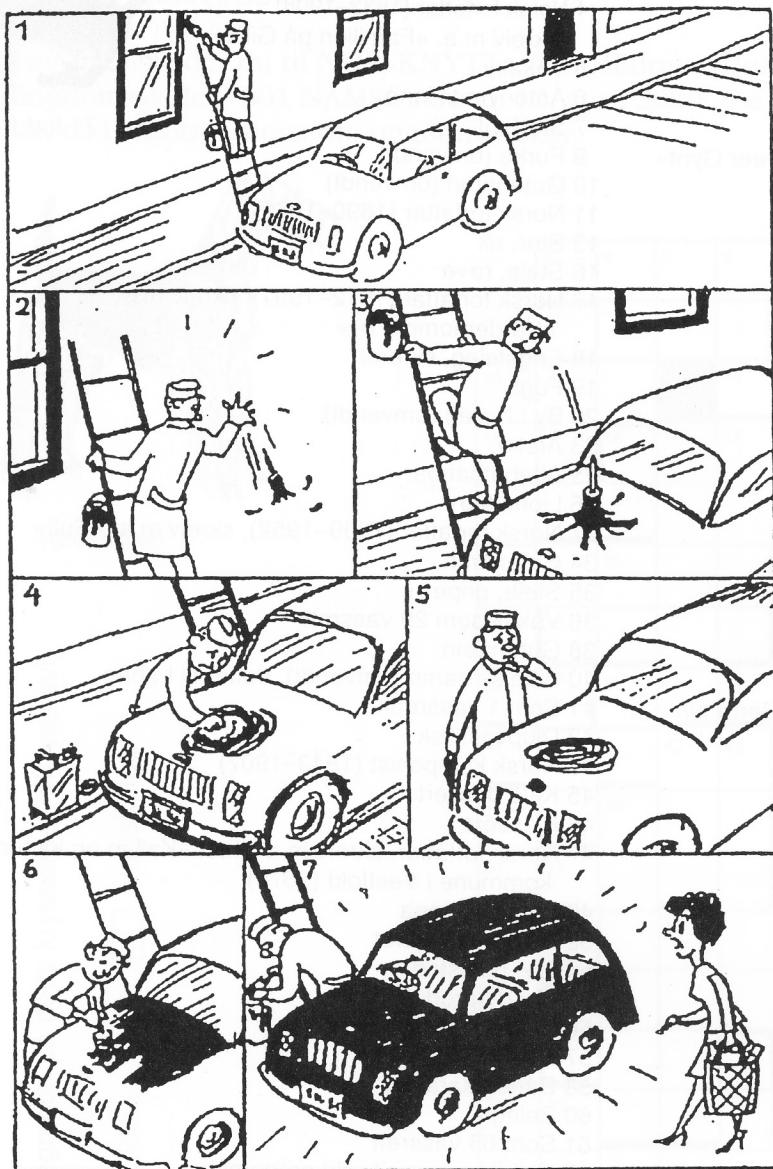
Hvilken sans framkaller de fleste og sterkeste minnene når vi sitter over sanseskjemaet og assosierer? Selv har jeg ofte erfart at det er «lukterubrikken» som blir den fyldigste og er den mest nyttige for videre skriving. Drøft også slike erfaringer når klassen har arbeidet med sansekjemaet.

OPPGAVE:

Langt der nede skimtet han hoppet, sletta og folkemassen. Hørte brølet. Det ilte langs ryggraden. Redd? Litt, men mest spent, utålmodig. Tjærerøyken fra faklene her oppe sved i neseborene. Han tygde kjapt på den søte tyggegummien. Beroligende. Endelig, det hese hornsinalet skar gjennom kuldegradene. Han spytet ut tyggegummien og skled utfør.

Plukk ut "sanseordene" fra teksten. Sett dem på rett plass i skjemaet.

En tegneserie blir til en tekst

Bruk flere sanser når du forteller: Se, hør, lukt, smak og føl. Studer sanseskjemaet på side 20. Når du bruker ordfantasien din, finner du sikkert ord som passer inn i alle fem rubrikkene.

Tenk også på komposisjonen av teksten din. Kanskje blir framstillinga mer livfull om du ikke begynner med bilde nr 1. Dette er et gammelt litterært virkemiddel som kalles IN MEDIAS RES. Det betyr midt i handlingen eller rett på sak.

Skriv en tekst med utgangspunkt i tegneserien. Du kan velge mellom disse synsvinklene:

1 Maleren forteller i jeg-form hva som skjedde.

eller

2 En utenforstående person, for eksempel du, har vært i nærheten og sett det som tegneserien viser. Tenk deg at du forteller om hendingen til en kamerat. Lag selv en passende overskrift.

Norsk kryss 1 – 2000

Kjempekryss med norske forfattarnamn m.m.

VASSRETT

- 1 Bokstav nr 6
- 2 På bilar frå Romania
- 3 Fuktig, våt
- 8 Kommune i Møre og Romsdal/fisk
- 11 Boligen til bjørnen
- 12 Norsk diktar (1828–1906) skreiv m.a. «Peer Gynt»
- 13 Norsk eventyrsamlar (1813–1882)
- 14 Verdsdel
- 15 To like vokalar
- 16 Hunderase
- 21 Syte, sutre
- 22 Fordring, plikt
- 24 Gutenamn
- 27 Tørt kornstrå
- 28 Siste vokal
- 29 Vokal
- 30 Handverkar
- 31 Tru, mistenke
- 32 100 m²
- 33 Konjunksjon (omvendt)
- 35 Mosjon, kroppsøving
- 37 Tal (dekadisk eining)
- 39 Eige
- 41 Flaksa, svevde
- 44 Norsk diktar (1857–1904) skreiv m.a. «Berre ein hund»
- 47 Nemner, uttaler
- 49 Stor forbundsstat (fork.)
- 50 Flire, more seg (omvendt)
- 51 Jentenamn
- 53 Land i Europa (bokmål)
- 56 Gjerrigknarken
- 59 Betle, be om
- 62 På bilar frå Tyskland
- 63 Avfall, etter f.eks. gruvedrift
- 64 Sein, langsam
- 65 Den bokstaven vi brukar mest
- 66 Stor fugl, som 7 loddrett
- 68 Tagg, bønnfalt
- 69 Pengesterk, velhalde
- 72 Reiskap til m.a. hagearbeit
- 74 Turen, ferda
- 77 Norsk barnebokforfattar (1920), skreiv m.a. om Ole Alexander
- 80 Ukort
- 82 Tilbakereise
- 83 Den minste delen av eit grunnstoff
- 85 Sort, slag
- 86 Svensk by
- 88 Seine, langsame
- 90 Terg! Ert!
- 93 Oppfører seg, viser seg
- 94 Vassdrag, stor bekkt
- 95 Sinne
- 96 Lege (forkorting)
- 97 Guden med bukkane og hammaren, Mjølnar

LODDRETT:

- 1 Produsentane (Ordet godtas med ein k for lite).
- 2 Elv, poststad (2450)

- 3 Bokstav nr 2
- 4 Norsk forfattar (1833–1908) skreiv m.a. «Familien på Gilje»
- 5 Vokalar
- 6 Antonym til inne
- 7 Storfugl
- 9 Purke (omvendt)
- 10 Gutenamn (omvendt)
- 11 Norsk forfattar (1890–1960)
- 13 Stor, rik
- 16 Stele, røve
- 17 Norsk forfattar (1912–1991), skreiv m.a. «Kardemomme by»
- 18 Engstelleg, skremt
- 19 Fugl
- 20 By i Noreg (omvendt)
- 23 Årstid
- 25 Alfabetnaboar
- 26 Ljom, støy
- 27 Norsk forfattar (1859–1952), skreiv m.a. «Sult»
- 34 Gutenamn
- 35 Stele, gripe
- 36 Vokal, som 29 vassrett
- 38 Gutenamn
- 40 Bibelsk namn (omvendt), dotter til Laban
- 41 Som 1 vassrett
- 42 Djupvassfisk
- 43 Norsk komponist (1843–1907)
- 45 Kald dessert
- 46 Plassére
- 47 Norsk forfattar, skreiv m.a. diktet «Kallen og katten»/ kommune i Vestfold (3070)
- 48 Land i Europa
- 52 Antonym til først
- 54 Elv, poststad
- 55 Husdyrprodukt
- 56 Karakter
- 57 Farge
- 58 Dårleg karakter
- 60 Belegg
- 61 Som 65 vassrett
- 67 Ordet som er eit slikt pronomen
- 68 Brekke, knekke
- 70 Som 45 loddrett
- 71 Dyr
- 72 Gutenamn (kongenamn)
- 73 Gutenamn
- 75 Okkuperer
- 76 To ulike vokalar
- 77 Gutenavn (kongenavn)
- 78 Purke
- 79 Trå
- 81 Kake
- 82 Styre
- 84 Poststad 4460 (Rogaland)
- 87 Jentenamn
- 89 Som 50 vassrett
- 91 To like konsonantar
- 92 Gjer ryttaren

NYNORSK

71 loddrett

Norsk kryss 1 – 2000

NYNORSK

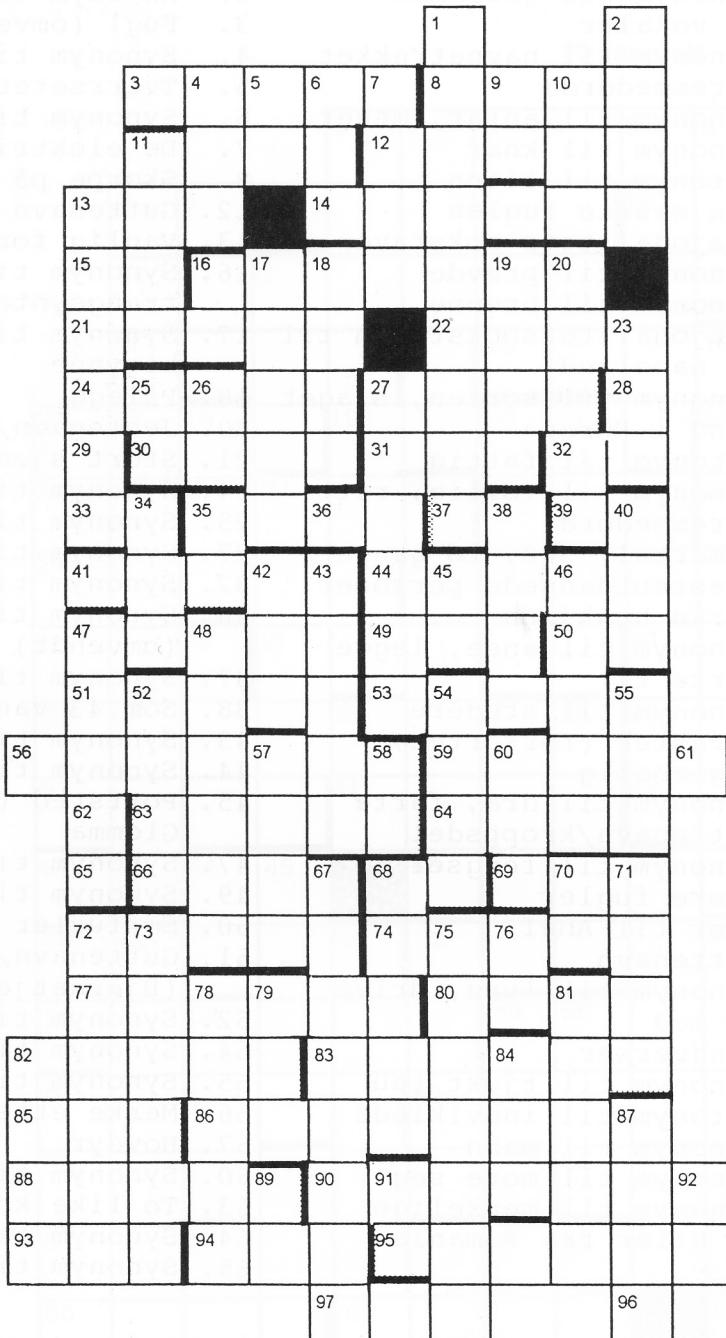
71 loddrett

16 vassrett

Kva syns du om vanskegraden på dette kryssordet? (Kryss av!)

- lett
 middels
 vanskeleg

Bruk dei store trykkbokstavane (versalane) når du løyer kryssord:

ABCDEFGHIJKLMNPQRSTUVWXYZÆØÅ

Namn: klasse: skole

Adresse

Norskryss 1 – 2000

Bokmål

EMNER: SYNONYMER OG ANTONYMER

19 vannrett

VANNRETT

1. Synonym til pine, plage.
7. Synonym til grusomme
10. To vokaler
11. Synonym til navnetrekket (fremmedord)
14. Synonym til antar, mener
15. Synonym til knar
17. Antonym til liten
19. Den svarte fuglen
22. Nasjonalitets-bokstaven vår
23. Synonym til prøvde
26. Synonym til brenne
28. Nasjonalitetsbokstaven til et naboland
29. Synonym til sorten, slaget
30. Land i Europa
31. Antonym til fattig
33. Synonym til lovlig, rett (fremmedord)
34. Romertall 500, to ganger
35. Presteutdannede personer
39. Foran hunkjønn
40. Synonym til anse, legge merke til
41. Synonym til studere
42. Karakter (forkortet)
43. Fuglebolig
46. Synonym til dra, farte
48. Guttenavn/kroppsdel
51. Synonym til fengsel
53. Store fugler
55. Bror til Abel
57. Guttenavn
58. Synonym til lure, drive ap med
59. Håndverker
61. Synonym til tjukt tau
62. Antonym til innviklede
64. Synonym til mann
66. Synonym til more seg
67. Synonym til merkelige
68. På biler fra Romania

LODDRETT

1. De store fuglene
2. Antonym til tjukk, diger
3. Fugl (omvendt)
4. Synonym til grei, OK
5. Tverrsetet i robåt
6. Synonym til besitte, ha
7. De elektriske kraftkildene
8. Skorpe på sår
12. Guttenavn
13. Vanlig forkortelse
16. Synonym til partiske, transsynte
17. Synonym til sette i gang, begynne
18. Pålegg
20. Jentenavn/sideelv til Glomma
21. Stort sjødyr
24. Synonym til summere, regne
25. Synonym til betler
27. Synonym til varmen, bålet
32. Synonym til hygge
36. Synonym til smilte, flirte (omvendt).
37. Synonym til sveller
38. Som 43 vannrett
43. Synonym til skred
44. Synonym til holke
45. Poststed (2450)/sideelv til Glomma
47. Synonym til vinner
49. Synonym til dame
50. Småfugler
51. Guttenavn/boktittel (Bjørnstjerne Bjørnson)
52. Synonym til snerter, snitter
54. Synonym til formode, tro
55. Synonym til menn
56. Merke etter sår
57. Hovdyr
60. Synonym til dresse seg opp
63. To like konsonanter
64. Synonym til eie
65. Synonym til ordne (om seng)

Bruk de store trykkbokstavene (versalene) når du løser kryssord

A B C D E F G H I J K L M N
O P Q R S T U V W X Y Z Æ Ø Å

Norsk kryss 1 – 2000

BOKMÅL

Emner: Synonymer og antonymer

Når du har løst kryssordet, sender du løsningen til NORSK NYTT v/Jon Hildrum, Høknes ungdomsskole, 7801 NAMSOS innen 12. april 2000.

Du deltar da i loddtrekningen om ungdomsbøker.

Også oppgavene nedenfor må være rett løst om du skal være med i trekningen om ungdomsbøker

NAVNET?

Sett inn, stort og tydelig, alle tegn som mangler her.

(Bruk hermetegn, ikke sitatstrek!)

Politimannen Navnet

Gutten Jo

Navnet sa jeg

Jeg heter bare Jo

Bare Jo

Nei

Hva mer

Jå

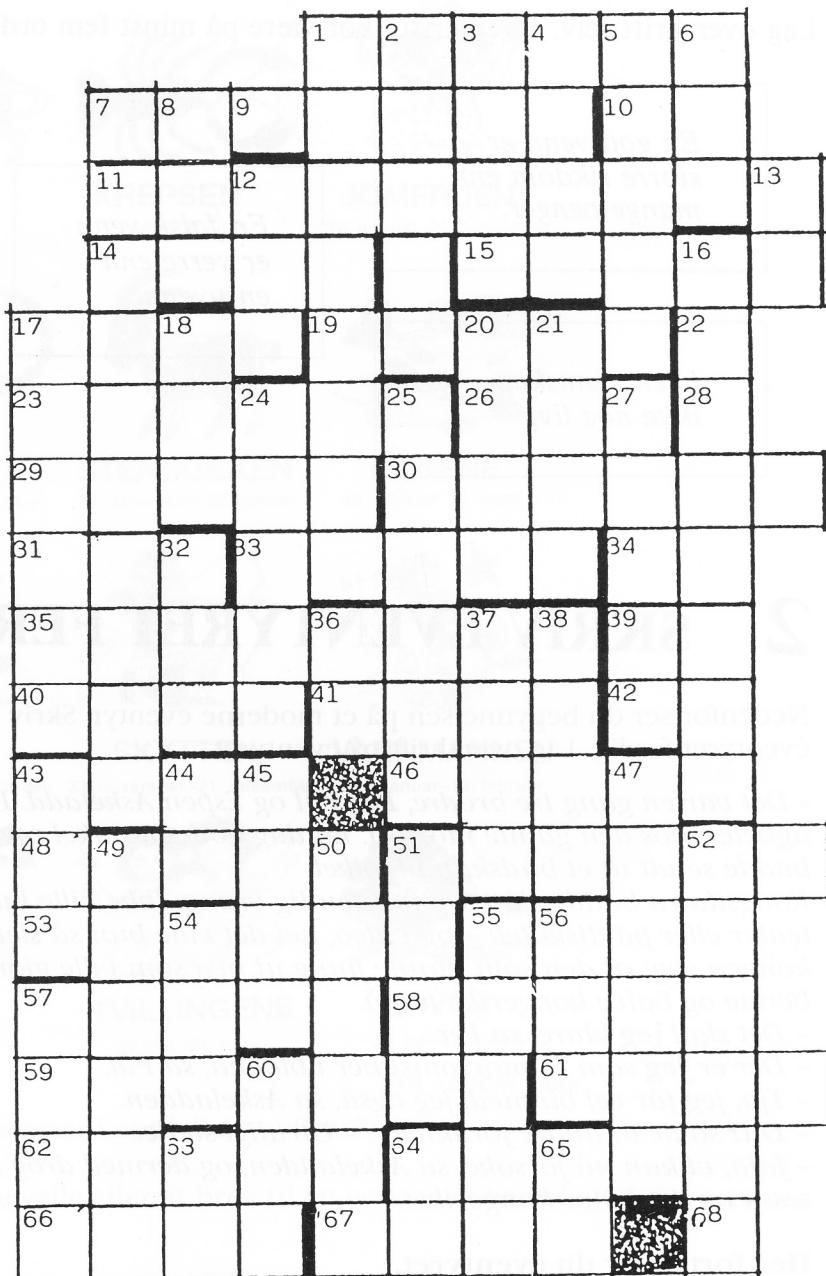
Jo Jå altså

Ja

Sett inn komma slik at det blir mening i dette utsagnet:

«Vi mennesker har ti fingrer på hver av hendene fem og vi har tjue negler på hender og føtter.»

19 vannrett

Synes du oppgavene var lette å løse? JA NEI

Navn: _____ Klasse: _____ Skole: _____

Adresse: _____

Tentamen i norsk hovedmål

Bokmål

Til eleven: Du skal skrive **EN** av oppgavene.

Skriv nummer og overskrift på oppgaven din.

1 VENNSKAP

Det sies og skrives mye om vennskap. Les sitatene nedenfor og skriv en tekst der dine egne tanke om hva vennskap er, kommer fram. Velg sjanger selv.

Lag overskrift selv. Overskrifta bør være på minst fem ord, og ordet **vennkap** må være med.

*En god venn er
større rikdom enn
mange penger.*

*En falsk venn
er verre enn
en uvenn.*

*Når du flytter fra en
god venn, er det som å
miste en del av livet.*

*Uten vennskap —
ikke noe liv.*

*En venn er en som blir
når andre går sin vei.*

2 SKRIV EVENTYRET FERDIG

Nedenfor ser du begynnelsen på et moderne eventyr. Skriv eventyret ferdig. Lag overskrift på eventyret.

«*Det var en gang tre brødre, Per, Pål og Espen Askeladd. De bodde alle heime i blokkleiligheten hos den gamle mora si. En dag kom en onkel rekende. Han fortalte at kongen hadde sendt ut et budskap til folket:*

Kongsdatra hadde slått seg fullstendig vrang. Ikke ville hun se på TV, ikke ville hun gå i teater eller på diskotek - og video, nei det ville hun så slett ikke se på. Derfor hadde kongen sagt at den som kunne finne ut hva som ville gjøre datra glad, skulle få både benne og halve kongerike attpå.

- *Det skal jeg klare, sa Per.*

- *Der er jeg som er morsomst her i blokka, sa Pål.*

- *Tja, jeg får vel bli med, jeg også, sa Askeladden.*

- *Du? sa de to andre foraktelig. - Utrulig! sa de.*

- *Jaja, vi kan nå forsøke, sa Askeladden, og dermed drog de avgårde for å vinne prinsessa og det halve kongeriket.»*

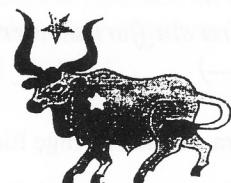
Her fortsetter du eventyret.

3

HOROSKOPET

En dag leser du horoskopet ditt for neste uke, og der står det:

«Arbeidet går godt nå, og du blir verdsatt for det du gjør. Uka er god for samarbeid. Vær så aktiv som mulig i begynnelsen av uka, så kan du slappe av og more deg mot slutten. Økonomien er bra, men vær litt forsiktig dersom det er snakk om å satse mange penger. Du vil oppleve kjærligheten mer intenst enn på lenge.»

TYREN

21. april–21. mai

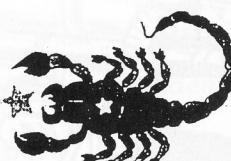
KREPSEN

22. juni–22. juli

JOMFRUEN

24. august–23. september

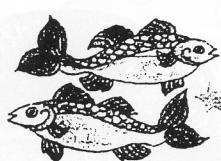
SKORPIONEN

24. oktober–22. november

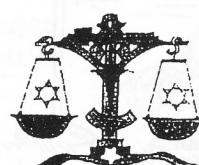
STENBUKKEN

23. desember–20. januar

FISKENE

19. februar–20. mars

VEKTEN

24. september–23. oktober 23. november–21. desember

SKYTEN

21. januar–18. februar

VANNMANNEN

VÆREN

21. mars–20. april

TVILLINGENE

22. mai–21. juni

LØVEN

23. juli–23. august

Fra «Hjemmet»

Gikk astrologens spådommer i oppfyllelse, eller..?

Skriv ei fortelling, ei novelle eller et brev til en venn med horoskopet ditt som utgangspunkt.

OVERSKRIFT: HOROSKOPET

Eller:

Skriv et essay eller en artikkel med horoskop som tema.

LAG OVERSKRIFT SJØL.

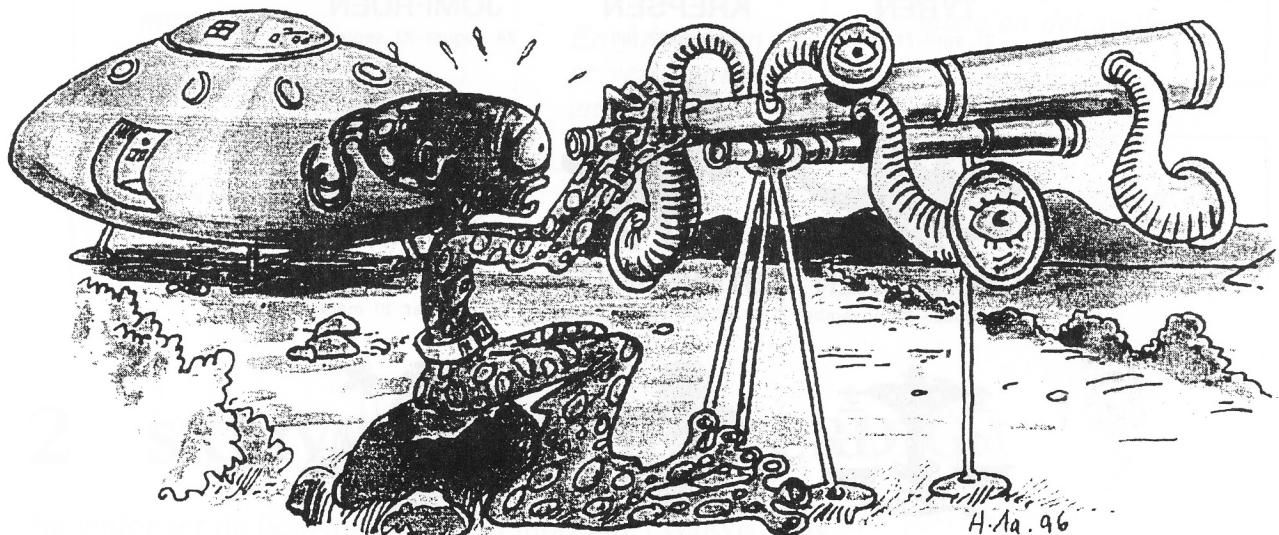
4 RAPPORT FRA JORDA

(--)

En dag lander et romskip på jorda. En marsboer stiger ut. Han ser seg forundret omkring. Så begynner han å rigge opp de svære kikkertene sine, som en automatisk arm løfter ut av romskipet. Gjennom dem kan han se ut over hele jorda. Han kan få skarpe nærbilder av ting som skjer tusenvis av mil borte. Han ser og han ser. I timevis står han bøyd bak sine instrumenter. Innimellom reiser han seg, gnir seg i øynene, rister på hodet. Det er som om han ikke riktig tror det de sterke linsene forteller ham.

Om kvelden går han igjen inn i romskipet. Fra sin fjernskriver sender han denne rapporten tilbake til Mars: (--)

Utdrag fra en tekst av Inge Eidsvåg

Skriv rapporten som marsboeren sender hjem.

Overskrift: Rapport fra jorda

5 ET MINNE FRA SKOLETIDA

Fortell om et minne fra skoletida di.

Lag selv en passende overskrift.

En skoletime jeg aldri glemmer
«Godt nyttår, alle sammen!»
«Frøken» er kvikk
på nyåret.

«Vil dere se den flotteste
julegaven jeg fikk?»
Et trøtt, men litt
overrasket ja kommer
fra klassen
som ikke har vennet seg
til skolerytmen ennå.

«Trekk for gardinene!
Slukk lyset!
Gaven fungerer bare
i mørket.»

Forventningen stiger.
Noen lågmælte
kommentarer høres.

«Nå skal dere se,»
lyder «frøkens» muntre stemme.
En selvlysende jo-jo
suser sprettent opp og ned
framme ved katetret.
«Flott julegave, ikke sant?»

Aldri glemmer jeg
denne skoletimen.
Hvilket fag vi hadde?
Nei, det husker jeg ikke.

J.H.

«NORSK-NYTT» 1 -2000

6 ALKOHOLMISBRUK – ET PROBLEM FØR OG NÅ

Dette er et utdrag av en tale kong Sverre holdt i år 1186:

Dere må merke dere hva dette fylleriet fører med seg, og hva det øder. Det første som jeg vil nevne, og som er det minste, det er at den som slår seg på fyll, han taper evnen til å samle seg formue, for ovdrikk øder og gjør ende på eiendommen hans, så den som har fullt opp av gods, blir fattig og ulykkelig. For det andre er det så at drikken sløver minnet, så en glemmer alt som en burde huske. Det tredje er at han vil ha tak i ting som han ikke har rett til, og ikke er redd for med urett å ta både gods og kvinner.

Ordtak:

- Det fell fleire av drykk enn av tørste.
- Ein rus er ei sjølvvald sjuke.
- Det har runne mang ein god gard ned gjennom halsen.

Utdrag fra J.H. Wessels «Smeden og bakeren»:

Som sagt, de drakk,
og etter mange skjellsord, hissig snakk,
slår smeden fienden på planeten.
Så sterkt var dette slag
at han så ei mene dag,
og har ei siden sett'en.

Tegning av Th. Kittelsen.

Utdragene viser at alkoholmisbruk har vært et problem gjennom tidene.

Du kan skrive:

- Et foredrag du skal holde for 8. klassinger. Du skal fortelle om skadene alkoholen kan føre med seg for den enkelte og for familien og samfunnet.

Lag overskrift selv.

Eller:

- Et intervju med en person som har opplevd alkoholproblem på nært hold.

Lag overskrift selv.

Ordbingo

Nynorsk

Fyll ut så mange ruter som råd.

Kvart ord skal byrje med «nøkkelbokstaven» slik som døma viser.

Du får *eitt* poeng for kvart ord.

Ved å byte ut «nøkkelordet» i skjemaet, kan du lage nye oppgåver.

Framlegg til nye nøkkelord: POLIS, KUNÅD.

Nøkkel-ord	Yrke	Idrettsgrein	Matrett	Klesplagg	Dyr	Blome
M		maraton	moltekrem		mus	
A						
R						
T						
E						

Nøkkel-ord	By	Grønsak	Reiskap	Fugl	Treslag	Land
M	Mandal					
A						
R						
T						
E						

BOKOMTALE – to bøker

Denne boka likte jeg

Tenk deg at du har lest ei god bok. Sett inn positive (rosende) ord i omtalen nedenfor, så det blir klart at denne boka likte du. Hvert ord bør helst ikke brukes mer enn en gang.

Boka gjorde et _____ inntrykk på meg. Jeg la straks merke til den _____ omslagstegningen. Skriftypene i boka var _____, slik at den var _____ lett å lese.

Illustrasjonene i boka likte jeg _____, for de var så _____.

Det var _____ å komme inn i handlingen. Fortellingen virket mer og mer _____ etter hvert som jeg leste. Hovedpersonen var _____ beskrevet, og miljøskildringen virket _____. Det var i det hele tatt _____ å lese denne boka.

Denne boka likte jeg ikke

Tenk deg nå den motsatte situasjonen: Du har lest ei bok som du synes var dårlig. Nå skal du sette inn negative ord i den samme omtalen, så det blir klart at denne boka likte du ikke. Hvert ord bør helst ikke brukes mer enn en gang.

Boka gjorde et _____ inntrykk på meg. Jeg la straks merke til den _____ omslagstegningen. Skriftypene i boka var _____, slik at den var _____ å lese. Illustrasjonene i boka likte jeg _____, for de var så _____. Det var _____ å komme inn i handlingen. Fortellingen virket mer og mer _____ etter hvert som jeg leste. Hovedpersonen var _____ beskrevet, og miljøskildringen virket _____. Det var i det hele tatt _____ å lese denne boka.

Hvilken ordklasse hører de fleste av de orda som du har satt inn i disse oppgavene, heime i? _____

Brevet frå Stine

Mel.: My Bonnie is over the ocean

Kjære Lars

Du lova å skrive kvar veke,
du lova å hugse på meg.
Du reiste for ti veker sidan.
Eg har ikkje hørt iirå deg.

Ref.:

Skriv snart, skriv snart.
Ja, send meg ei helsing så fort du kan.
Skriv snart, skriv snart.
Så snøgt som det berre går an.

Om du no har funne ei anna
og vakrare jente enn meg
da synst eg at du skulle tilstå,
så slepp eg å vente på deg.

Ref.

Hos oss er det lite som hender.
I går var eg ute på fest.
Der møtte eg bror din og fetter'n.
Med fetter'n din dansa eg mest.

Ref.

Og fetter'n din kjører Suzuki,
ein skinande draum som er blå.
No har eg kjøpt ny hjelm og jakke.
Han liker visst at eg sit på.

Ref.

My Bonnie

music: H. J. Fuller

Visa er innspilt på
Hildrum: Norskfagkassett 2:
«Syng og skriv mer».

Syng songen – svar på oppgåver

Nynorsk

A Referat

Skriv eit referat av det som denne teksten fortel om.

B Brev

- 1 Skriv det svarbrevet som Lars no sender til Stine.
- 2 Skriv eit brev til Stine.

C Signalement

Skriv eit signalement av Stine slik du ser henne for deg der ho sit på motorsykkel.

D Monolog (indre monolog)

Kva trur du Lars seier til seg sjølv når han har lese dette brevet? Skriv monologen.

E Mi meining

Kva synst du om Stine si framferd?
Sei di meining.

F Dialog (rollespel)

Tenk deg at Stine og Lars møtest. Kva snakkar dei om? Spel rollene.

G Forteljing

Korleis går det vidare med Stine og Lars?
Skriv fortsettinga.

H Song

Skriv sin song eller ei vise som har tilknytning til handlinga i «Brevet frå Stine».

I Teikning

Lag ei teikning eller ein teikneserie som har tilknytning til denne teksten.

J Fri oppgåve

Vel sjøl ein sjanger som passar for det du har lyst til å skrive om i tilknytning til denne teksten.

Løsning på kryssord i NORSKNYTT 4-1999

42 vannrett

20 vassrett
(omvendt)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
L	O	G	O	P	E	D	A	S	
U	R	E	S	E	R	V	E	A	
K	R	O	E	R	B	E	R	G	
S	E	L	A	S	A	R	O	N	
U	F	O	N	O	R	G	E	E	
S	A	G	E	N	K	E	L	T	
G	R	E	T	E	A	N	G	E	
A	R	R	U	R	N	E	I	N	
V	E	S	T	I	B	Y	L	E	
E	S	E	L	N	U	R	B	Y	
U	T	D	O	D	D	X	R	N	
R	E	A	P	R	I	L	E	G	
A	R	T	K	E	N	N	E	L	
N	E	V	O	E	N	A	N	E	
O	S	E	Y	R	E	R	E	R	
R	O	R	E	T	O	R	E		
T	S	R	E	K	E	R			
62	63	64	65	66	67	68	69	70	71

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
S	I	T	A	N	K	A	G	N	E
T	J	U	E	R	P	A	P	U	S
R	U	S	P	A	P	P	T	E	L
A	K	T	I	N	E	L	A	H	T
U	K	F	D	A	T	O	R	O	E
M	E	I	E	R	I	E	T	E	T
L	K	L	A	R	T	R	I	K	E
A	K	A	L	D	T	E	G	L	E
R	O	M	A	N	L	37	38	39	40
M	O	R	G	O	O	41	42	43	44
B	M	A	R	U	E	45	46	47	48
A	L	V	O	R	M	49	50	51	52
K	A	T	T	E	N	52	53	54	55
A	G	I	T	S	D	56	57	58	59
R	Å	D	E	T	A	60	61	62	63

All right å skrive áreit?

Hvordan kan disse fremmedorda skrives på norsk? De kan skrives slik som vist i den fremste rubrikken. Kan de også skrives slik som i rubrikken to. Skriv alle nei i svarrubrikken. Bruk gjerne ordliste, men den må være av ny dato.

Slik kan ordet skrives.	Kan det også skrives slik?	JA	NEI
1 blazer	bleser	X	
2 cirka	sirkå	X	
3 collage	kollasj		
4 clutch	klotsj		
5 enquête	enket		
6 ghetto	getto		
7 score (verb)	skåre		X
8 jockey	jakkli		X
9 juice	jus	X	
10 ketchup	ketsjup		X
11 racket	rekker		X
12 razzia	rassia	X	
13 ressurs	ressurs		X
14 restaurant	resturang		X
15 mannequin	mannekeng		X
16 popcorn	popkorn		X
17 scooter	skuter	X	
18 schäfer	sjefer		X
19 suite	svitte		
20 tape	teip	X	
21 wire	vaier	X	
22 weasel	visel		X
23 yankee	jenski		X
24 yoghurt	yogurt	X	

Kan du julesangene?
Nedenfor ser du noen ord fra åtte forskjellige jule-sanger.

Hvordan begynner hver av de sangene som disse orda er henta fra?

1. Den første gong ho skinte -
No har vi våsha

2. Du stjerner over Betlehem -
Nå tennes tusen julelys

3. Stjernen ledet vise menn -
Deilig er den himmel bia

4. Slekt skal følge slekters gang

Deilig er jorden

5. - tre stjernemenn, vi yet jo -

Å, jui med din glede

6. - av tindrande ljós i kveld -

Det lyser i stille grunder

7. - hun sier stjernen lyste så -

Leg er så glad hver

8. Når stjernen skinner, om han

Du gronne glitericle

Blad i postabonnement

Returadresse:
Norsknytt
PB 303
7600 Levanger

Norsknytt

Norsknytt 1 - 2000

Innhold

- 1 Variasjon skjerper appetitten
- 2 Kryssordvinnere - Norsknytt 4 - 1999
- 3 Vær med og skap et godt undervisningsmiljø
- 4 Vurdering: God kommunikasjon er viktigst
- 6 Godt lese- og skrivemiljø
- 7 Still spørsmål til emnet du skal skrive om
- 8 All right med åreit?
Rettkskrivingstippekupong
- 10 Hunden min er blitt borte
- 10 Øvingssjanger trimmer spesielle ferdigheter
- 11 Skriv en 50-stubb
- 12 Fra lærer til lærer
Hva vet du om navnet ditt?
Det gode diktet fins inni ordmassene
“Hodet mitt er et hus med mange rom”
Perioden som ble en “murstein”
- 13 Bokprat stimulerer låne- og leselysten
- 14 17. maitale som temaarbeid
- 15 Sett synonymer på rett plass
- 16 NORSKNYTTTS MIDTSIDER: Ordjakt
- 18 Serieproduksjon av ungdomsbøker
- 19 Frøken Detektiv i Lørdagsbarnetimen
- 20 Sett sanseinstrykk på papiret
- 21 En tegneserie blir en tekst
- 22 Norskryss 1 - 2000, nynorsk
- 24 Norskryss 1 - 2000, bokmål
- 26 Tentamen i norsk hovedmål
- 30 Ordbingo
- 31 Bokomtale - to bøker
- 32 Skriv og syng: Brevet frå Stine
- 33 Kryssordløsninger 4 - 1999